

Raport z oceny własnej Wydziału Nauk o Ziemi w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2014/2015

I Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK i KZZJK (*data powołania, składy, opis struktury*)

W roku akademickim 2014/2015 Wydziałowy Zespół Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk o Ziemi pracował w składzie:

- Wydziałowy Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia – Przewodnicząca zespołu - dr hab. Urszula Myga-Piątek
- Członkowie: KZZJK geologia dr hab. Justyna Ciesielczuk, dr Piotr Siwek, dr hab. Magdalena Misz-Kennan,
- Członkowie KZZJK geografia: dr Sławomir Pytel, dr hab. Franciszek Kłosowski, dr hab. Ewa Łupikasza,
- Członkowie KZZJK geofizyka: dr Ryszard Dubiel, dr Jolanta Pierwoła, dr Iwona Stan-Kłęczek,
- Przedstawiciel doktorantów: mgr Dorota Rożek
- Przedstawiciele studentów: Oktawia Sobeczko (geologia); Barbara Bieta (geofizyka), Aleksandra Niedźwiedzka (geografia)
- Pracownicy administracyjni: Jolanta Mielczarek; mgr Joanna Kidawa

2. Informacje o stanie prac nad wdrożeniem SZJK w jednostce.

W celu monitorowania, oceny i doskonalenia jakości kształcenia podejmowane są przez poszczególne KZZJK coroczne działania służące ocenie i efektów kształcenia. Raz do roku – z początkiem każdego roku akademickiego odbywają się otwarte informacyjno-dyskusyjne zebrania wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału, służące upowszechnieniu informacji o nowych zasadach i obowiązkach w pracownikach oraz wymaganych procedur dydaktycznych. Spotkania te mają charakter szkoleniowy i służą szerokiej wymianie opinii i zgłaszaniu uwag do SZJK.

Monitorowanie realizacji Polityki i Strategii WZNoZ odbywa się na bieżąco poprzez działania Kierunkowych Zespołów Jakości Kształcenia, zaplanowany i działający system hospitacji, ankietyzacji oraz analizy i weryfikacji efektów kształcenia. Ewentualne stwierdzone problemy są rozwiązywane na bieżąco w porozumieniu z kierownikami jednostek, Dziekanem WNoZ oraz Radą Wydziału.

Raporty oceny efektów kształcenia są przedkładane Przewodniczącej WZZJK, a następnie przedstawiane przez nią Radzie Wydziału. Raporty są wykorzystywane do przygotowywania przez Przewodniczącą do corocznego Raportu z oceny własnej Wydziału Nauk o Ziemi w zakresie jakości kształcenia, a te przedkładane UZZJK. Wnioski i zalecenia z Raportów oceny Efektów Kształcenia KZZJK są omawiane indywidualnie przez członków Zespołów z poszczególnymi prowadzącymi, a także wprowadzane są zmiany w programach dydaktycznych System jest auto monitorowany i stale doskonalony. Jego integralną częścią są przyjmowane systematycznie przez Radę Wydziału procedury.

3. Informacje o akredytacjach w jednostce *(o ile były takie w roku 2014/2015)*.

W roku akademickim objętym sprawozdaniem na Wydziale Nauk o Ziemi rozpoczęła się akredytacja instytucjonalna WNoZ UŚ. Raport Oceny własnej jednostki obejmował trzyletni, a w niektórych pięcioletni okres sprawozdawczy. Raport został przygotowany przez powołany przez Dziekana Zespół i wysłany do Państwowej Komisji Akredytacyjnej 12 września 2015 r. Wizytacja PAK-i miała miejsce w dniach 12-14 listopada 2015 r. Podczas wizytacji odbyło się szereg spotkań, w tym z całym zespołem WZZJK. Komisja otrzymała komplet wymaganych informacji i procedur związanych z zapewnienia jakości kształcenia, w tym:

- Procedury Systemu dotyczące dostępności i aktualności informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia oraz organizacji i procedur toku studiów
- Procedura gromadzenia, przetwarzania i analizowania informacji pozyskiwanych w wyniku stosowania narzędzi WSZJK
- Procedura wsparcia studentów
- Procedury Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości dotyczące infrastruktury dydaktycznej (pomieszczenia dydaktyczne, laboratoria i biblioteki), ich wyposażenia i adekwatności do realizowanych zadań dydaktycznych
- Procedura oceny zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich na WNoZ UŚ
- Procedura wykorzystania ankiet studenckich w procesie zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego
- Procedury Systemu dotyczące monitorowania losów absolwentów i oceny efektów kształcenia na rynku pracy
- Procedura umożliwiająca ocenę rekrutacji kandydatów, osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów
- Procedury udziału przedstawicieli rynku pracy w określeniu efektów kształcenia i w ocenie osiągnięcia tych efektów kształcenia (na rynku pracy).
- Procedury Systemu nadzorujące proces tworzenia i doskonalenia programów studiów
- Opis procedur przeciwdziałania powstawaniu zjawisk patologicznych

28 grudnia wpłynął Do Rektora raport z wizytacji Zespołu Oceniającego PKA. W siedmiu kategoriach będących przedmiotem oceny, WNoZ otrzymał oceny „wyróżniające”, „w pełni” i „znacząco”. Od pierwszych dni stycznia 2016 podjęto czynności służące przygotowaniu odpowiedzi na przedstawione oceny. Aktualnie oczekiwany jest ostateczna ocena instytucjonalna zespołu oceniającego PAK-i.

4. Inne.

Polityka jakości kształcenia (PJK) została określona zgodnie z projektem polityki jakości kształcenia Uniwersytetu Śląskiego. Głównym celem PJK na Wydziale Nauk o Ziemi UŚ w zakresie edukacji jest wykształcenie (przygotowanie) absolwentów, którzy:

- posiadają wiedzę i umiejętności merytoryczne z zakresu nauk o Ziemi na bardzo wysokim poziomie;
- legitymują się pożądanymi kompetencjami społecznymi, prezentują wysokie standardy etyczne i wykazują zaangażowanie społeczne wynikające z kultury Universitatis;
- są przygotowani do wyzwań współczesnego świata oraz wymagań i oczekiwań globalnego rynku pracy;

Doskonalenie procesu kształcenia przebiega przez:

- stałe podnoszenie i rozwijanie na Wydziale szeroko rozumianej kultury jakości kształcenia, która wyraża się poprzez pro-jakościowe postawy i działania członków społeczności akademickiej i relacje między nimi.
- wdrożenie i doskonalenie formalnego systemu zapewniania jakości kształcenia (SZJK) stanowiącego zestaw jasno określonych, spójnych struktur i procedur służących zapewnieniu jakości kształcenia.

II Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

- a. Informacje o zmianach w programach kształcenia wynikających z wymogu dostosowania do KRK (*jakie kierunki z rozbić na formy, stopnie, poziomy*)

W roku 2014/2015 Wydział Nauk o Ziemi kształcił studentów na kierunkach: Geografia, Geologia oraz międzywydziałowych studiach z zakresu Geofizyki i Ochrony Środowiska Program studiów geograficznych prowadzony był według obowiązujących standardów w systemie dwustopniowym (I i II stopnia). W roku akademickim 2014/2015 studenci **geografii** studiów II stopnia mieli do wyboru jedną z następujących specjalności tj.:

- Geograficzne systemy informacyjne – GIS
- Hydroklimatologia
- Rekonstrukcja środowiska geograficznego
- Zintegrowane gospodarowanie środowiskiem
- Geografia społeczno-ekonomiczna
- Zagospodarowanie przestrzenne
- Gospodarka turystyczna
- Turystyka międzynarodowa
- Eksploracja obszarów polarnych i wysokogórskich.

W roku akademickim 2014/2015 Największym zainteresowaniem cieszyły się specjalności: Turystyka Międzynarodowa, GIS i Rekonstrukcja Środowiska,

W roku akademickim 2014/2015 program studiów z zakresu **geologii** realizowany był w systemie dwustopniowym (I i II stopnia). Studia magisterskie prowadzone były w ramach pięciu specjalności:

- Geochemia, mineralogia i petrografia (GMI),
- Geologia ogólna i poszukiwawcza (GOP),
- Hydrogeologia i ochrona środowiska wodnego (HOW),
- Ochrona litosfery i złóż (OLZ),
- Paleontologia i stratygrafia (PST).

Studia na kierunku **geofizyka** były studiami międzywydziałowymi, prowadzonymi przez WNoZ i Instytut Fizyki UŚ w systemie dwustopniowym (I i II stopnia). W roku akademickim 2014/2015 zrealizowano studia licencjackie i uruchomiono studia drugiego stopnia.

Wprowadzono zmiany w dotychczasowych programach studiów na kierunku Geografia i Geofizyka

Międzywydziałowy charakter mają także studia **ochrona środowiska** (wspólnie z wydziałem Biologii, Fizyki i Chemii). Na wydziale Nauk o Ziemi realizowana była specjalność Geoekologia.

w roku akademickim 2014/2015 przygotowano nowe propozycje studiów podyplomowych:

- Gospodarka przestrzenna (wspólnie z Wydziałem Architektury Politechniki Śląskiej w Gliwicach) – (przygotowane na rok akademicki 2015/2016)
- Zastosowanie współczesnych metod hydrologii w inżynierii, gospodarce wodnej i ochronie przeciwpowodziowej – (przygotowane na rok akademicki 2015/2016)

Na III stopniu kształcenia – Status doktoranta miało na kierunku geografia – 34 osób i na kierunku geologia – 35 osób. W roku 2014/2015 przyjęto 17 doktorantów (geografia – 9, geologia – 8). Ponadto 11 doktorantów ukończyło już studia doktoranckie; na geografii – 8, na geologii – 3; otwarło przewód doktorski, w zakresie geografii – 3, geologia – 3; W roku akademickim 2014/2014 odbyło się 5 obron doktoratów: stopień doktora w zakresie geografii uzyskały 2, osoby, a w zakresie geologii – 3.

na Interdyscyplinarne Studia Polarne przyjęto we wrześniu 2014 r. 20 doktorantów.

- b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych (*kierunki, specjalności, zamiar utworzenia/zlikwidowania i stan zaawansowania prac*)

W związku z nowymi specjalnościami przygotowano nowe programy kształcenia oraz zweryfikowano dotychczasowe programy na istniejących specjalnościach dostosowując je do KRK.

W 2014/2015 r. ponownie nie uruchomiono studiów I stopnia „Studia regionalne” Studia zostały zawieszono na pierwszej Radzie Wydziału roku akademickiego 2015/2016. Aktualnie trwają prace nad modyfikacją programu jako studiów międzywydziałowych o zmienionej nieco nazwie (administracja i zarządzanie regionami – wspólnie z Wydziałem Prawa i Administracji). Zakończono prace na powołaniem studiów inżynierskich pod nazwą **Inżynieria zagrożeń środowiska** oraz **Geologia stosowana**, które uruchomiono od roku akademickiego 2015/2016.

Nabór na studia w roku 2014/2015 przedstawiał się następująco:

- **studia I stopnia:**
  - na kierunku geografia – 100 osób
  - na kierunku geologia – 69 osób
  - nie kierunku geofizyka – 27 osób
- **studia II stopnia**
  - na kierunku geografia – 84 osoby
  - na kierunku geologia – 64 osoby
  - nie kierunku geofizyka – 11 osób

Absolwenci studiów 2014/2015

W roku 2014/2015 studia na Wydziale Nauk o Ziemi ukończyło: (zakres dat 01.06.2015 r. do 31.12.2015)

- **studia I stopnia:**
na kierunku geografia – 80 osób
na kierunku geologia – 34 osoby
nie kierunku geofizyka – 26 osób
  - **studia II stopnia**
na kierunku geografia – 77 osób (plus na studiach niestacjonarnych – 16 osób)
na kierunku geologia – 34 osoby
nie kierunku geofizyka – 4 osoby
  - **studia jednolite magisterskie**
na kierunku geologia, specjalność geofizyka – 2 osoby
- c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki (*o ile jednostka je posiada – stan zaawansowania prac nad misją/strategią*)

Wydział posiada opracowaną i przyjętą na radzie Strategię Rozwoju Wydziału Nauk o Ziemi. Procedurę przygotowania przedstawiono w raporcie 2012/2013. Realizując zapisy strategii przygotowano oferty nowych programów studiów i specjalności.

Wyrazem pozycji Wydziału jest nabór studentów z wszystkich regionów Polski. Prowadzone są działania systemowe – zarówno w szkołach ponadgimnazjalnych kształcących kandydatów na studentów Wydziału jak i rozpoznawane są oczekiwania potencjalnych pracodawców. Fakt powołania na Wydziale Nauk o Ziemi Krajowego Naukowego Ośrodka Wiodącego (KNOW) znacząco wzmocnił i urozmaicił dotychczasowy potencjał dydaktyczny Wydziału. Rzetelne kształcenie i innowacyjna oferta dydaktyczna jest wpisana w Strategię rozwoju WNoZ.

- d. Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

Od 2014/2015 badany jest poziom satysfakcji ze studiów absolwentów UŚ. Na podstawie ankietyzacji można stwierdzić, że:

Ankiety wypełniło 15 absolwentów: 8 geografii, 4 geologii i 3 geofizyki.

Poziom zadowolenia i satysfakcji ze studiów jest zadowalający lub wysoki. Wskazano jednak w komentarzach (pytanie otwarte) na konkretne mankamenty systemu edukacyjnego, które będą rozesłane do wszystkich kierowników Katedr za pośrednictwem KZZJK. Ankietyzacja powinna mieć charakter zwrotny, a jej wyniki powinny znacząco wpłynąć na podniesienie jakości kształcenia. Bardzo wysoko oceniono fakt licznych zajęć terenowych, ćwiczeń i praktyk, które są mocną stroną Wydziału. Za słabą stronę uznano brak studiów inżynierskich na geologii, co zostało już uwzględnione w uruchomieniu studiów z geologii stosownej od roku 2015/2016. Wskazano na konieczność zmodyfikowania programów niektórych przedmiotów, tak aby treści nie powtarzały się wielokrotnie. Wysoko oceniono kompetencje kadry dydaktycznej oraz profesjonalizm obsługi administracyjnej. Niestety wysuniecie reprezentatywnych wniosków uniemożliwia zbyt niska liczba absolwentów biorących udział w ankiecie. Należy czynić starania o większy udział ankietowanych.

- e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

Wydział Nauk o Ziemi posiada rozbudowany system współpracy z interesariuszami zewnętrznymi:

Osoby oraz reprezentowane firmy będą stanowić tzw. otoczenie społeczne i przedsiębiorcze Wydziału. Szeroka współpraca z interesariuszami zewnętrznymi pozwoliła dostawać ofertę

edukacyjną do wymogów współczesnego globalnego rynku pracy. W roku 2014/2015 trwały prace nad doбором Rady Programowej Wydziału Nauk o Ziemi. Pełny Skład Rady zostanie przyjęty na wiosennym posiedzeniu Rady Wydziału 2016.

- f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*).

Nastąpiło umiędzynarodowienie oferty edukacyjnej i wzrosła mobilność studentów, czego wyrazem jest m.in. rosnący udział studentów z zagranicy, co sprawiło, że Wydział osiągnął cenną pozycję międzynarodową na rynku usług edukacyjnych (rośnie udział studentów z zagranicy). Wzorem poprzednich lat przeprowadzono konsultacje ze studentami, którzy uczestniczyli w programie Erasmus na temat realizowanych przez nich programów w trakcie wymiany, próbując uchwycić różnice i podobieństwa w programach studiów w ośrodkach w których studiowali. Pełnomocnikiem ds. kontaktów międzynarodowych jest dr hab. Jolanta Barda.

Studenci i pracownicy WNoZ mogą uczestniczyć w różnych programach wymiany międzynarodowej. WNoZ podpisał umowy o międzynarodowej wymianie studentów i pracowników z 19 uczelniami partnerskimi w ramach Programu CEEPUS i z 9 uczelniami w ramach Programu Erasmus Plus. Współpraca międzynarodowa prowadzona jest również w ramach formalnych umów dwustronnych (np. Umowa bilateralna pomiędzy Uniwersytetem Śląskim i Uniwersytetem im. Ahmadu Bello w Zarii, Nigeria) oraz umów będących efektem kontaktów pracowników Wydziału z partnerami zagranicznymi.

W oparciu o zgłoszone przez pracowników WNoZ propozycje przedmiotów, została utworzona oferta dydaktyczna zajęć prowadzonych w językach: angielskim (90 przedmiotów) i rosyjskim (9 przedmiotów). Z oferty korzystają zarówno studenci i doktoranci z zagranicznych uczelni partnerskich, realizujący część swoich studiów na WNoZ, jak również studenci WNoZ. Informacje i szczegółowe zasady korzystania z oferty Programów Międzynarodowych wraz z listą uczelni partnerskich oraz listą przedmiotów prowadzonych w językach obcych zamieszczono na stronie promującej aktywność międzynarodową wśród studentów i pracowników WNoZ – Academic mobility (<http://www.krsg.us.edu.pl/ceepus/>).

- g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

Wydział nie prowadził analiz rynku pracy pod kątem zatrudnienia absolwentów. wykorzystywano jedynie doświadczenia i opinie indywidualnych kontaktów z absolwentami. w przyszłości (od 2015 r.) rolę taką przejmie Rada Programowa Wydziału.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

- a. Proces weryfikacji efektów kształcenia (*czy zostały określone modułowe efekty kształcenia, metody ich weryfikacji, kryteria ocen, zasady realizacji praktyk*)

WZZJK oraz KZZJK prowadziły wewnętrzne zebrania podczas których prowadzono konsultacje w sprawie nowych specjalności i nowego kierunku studiów; organizowano także krótkie szkolenia problemowe związane z wprowadzaniem modułów i sylabusów do systemu USOS. Szkolenia organizowane były dla wszystkich nauczycieli akademickich wydziału

a także dodatkowo w ramach Katedr. Ponadto trwała weryfikacja i aktualizacja programów studiów. Każdy nauczyciel akademicki miał możliwość przedstawienia propozycji nowych przedmiotów jak i dostosowania do KRK dotychczasowych. Propozycje były przedstawiane zespołom powołanym do wdrożenia KRK na wydziale. Opracowano efekty kształcenia oraz sylabusy na wszystkich kierunkach kształcenia. Rozpoczęto proces wprowadzania Karty Kierunków (wprowadzanie modułów i sylabusów) do systemu USOS.

Kierunkowe Zespoły ds. zapewnienia Jakość Kształcenia przeprowadziły ocenę i weryfikację efektów kształcenia na wybranych specjalnościach wszystkich trzech kierunków studiów. Raporty z ocen zostały przedłożone do pełnomocnika Wydziałowego Zespołu Jakości Kształcenia

b. Zasady dyplomowania (czy są sformułowane i stosowane).

Dyplomowanie odbywa się według zasad określonych w regulaminie studiów. Aktualnie trwają prace nad ujednoczeniem i uszczegółowieniem zasad dyplomowania. Były one przedmiotem konsultacji r.

Ponadto podjęto prace nad umożliwieniem studentom dyplomowanie w oparciu o zapisy ustawowe, iż „Pracę dyplomową magisterską może stanowić artykuł lub cykl artykułów naukowych - zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, 742, 1544, z 2013 r. poz. 675, 829, 1005, 1588, 1650, z 2014 r. poz. 7, 768, 821, 1004, 1146, 1198, z 2015 r. poz. 357, 860, 1187) Prawo o szkolnictwie wyższym Praca dyplomowa jest samodzielnym opracowaniem określonego zagadnienia naukowego lub artystycznego lub dokonaniem artystycznym prezentującym ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane z danym kierunkiem studiów, poziomem i profilem kształcenia oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania. Pracę dyplomową może stanowić w szczególności praca pisemna, opublikowany artykuł, praca projektowa, w tym projekt i wykonanie programu lub systemu komputerowego, oraz praca konstrukcyjna, technologiczna lub artystyczna. Regulamin Studiów w Uniwersytecie Śląskim w § 30 pkt. 4 definiuje, że za pracę dyplomową może być uznana wyłącznie praca przygotowana samodzielnie przez studenta. W wyjątkowych przypadkach, jeśli można ustalić fragmenty samodzielnie przygotowane przez studenta, za pracę dyplomową może być uznana praca zespołowa. Zarządzenie nr 16 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 28 stycznia 2015 r. w sprawie wprowadzenia procedury składania i archiwizowania pisemnych prac dyplomowych w § 2 podkreśla, że podczas rejestracji pracy konieczne jest podanie współautorów pracy.

Szczegółowy regulamin jest w toku przygotowywania i konsultowania prawnego.

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia (w tym także osiągniętych w ramach praktyk zawodowych)

W roku 2015 dokonano weryfikacji efektów kształcenia za rok akademicki 2014/2015 na trzech kierunkach. Praca została wykonana przez KZZJK. Wnioski z prac zespołów są następujące:

- **Ocena podsumowująca weryfikację efektów kształcenia na kierunku Geologia**

Przedmiot oceny: osiągnięcie efektów kształcenia dla wybranych modułów, które według zasad, były prowadzone dla wszystkich lat studiów licencjackich i magisterskich i obejmowały wszystkie specjalizacje.

Paleontologia w I semestrze studiów licencjackich; Tektonika i geologia strukturalna w III semestrze studiów licencjackich, Geologia i ekonomika złóż - ćwiczenia terenowe po VI semestrze studiów licencjackich; przedmiot obowiązuje na wszystkich specjalnościach, Ocena oddziaływania na środowisko 1 i 2 w III i IV semestrze studiów magisterskich, przedmiot obowiązuje na wszystkich specjalnościach; Petrologia węgla w V semestrze studiów licencjackich, specjalność mineralogia, geochemia, petrografia; Sozologia terenów górniczych w I semestrze studiów magisterskich, dla specjalności geologia ogólna i poszukiwawcza; Gruntoznawstwo inżynierskie w I semestrze studiów magisterskich, dla specjalności hydrogeologia i ochrona środowiska wodnego; Metody geofizyczne w poszukiwaniu węglowodorów w III semestrze studiów magisterskich, dla specjalności ochrona litosfery i zasobów złóż; Stratygrafia ekosystemowa – ćwiczenia terenowe w I semestrze studiów magisterskich, dla specjalności paleontologia i stratygrafia.

Podczas weryfikacji stwierdzono:

• Braki i błędy w opisach modułów:

- niektóre efekty modułowe odnoszą się do niewłaściwych efektów kierunkowych, np. efekty kształcenia dające umiejętności odniesione są do kierunkowych efektów z zakresu wiedzy.
- przypisanie efektom kształcenia modułu niewłaściwych kodów efektów kształcenia kierunku.
- niezgodności opisu modułu zamieszczonego w „Karcie kierunku” z wersją papierową dostarczoną Zespołowi (co świadczy o istnieniu kilku wersji tego dokumentu, z których wersja zamieszczona w „Karcie” niekoniecznie jest najaktualniejsza. Również rozbieżności pomiędzy elektroniczną wersją opisu modułu a sylabusem (w wersji elektronicznej i papierowej) oraz pomiędzy tymi wersjami.
- rozbieżności pomiędzy sposobami weryfikacji efektów kształcenia wymienionymi w opisie modułu, sylabusie i dokumentami rzeczywiście dostarczonymi Zespołowi do weryfikacji.
- brak wyszczególnienia niektórych form weryfikacji w opisie modułu mimo iż jest w sylabusie i są faktycznie realizowane.

• Braki i błędy w sylabusach:

- brak nazwisk części lub wszystkich osób prowadzących dane zajęcia w roku akademickim.
- rozbieżności w nazewnictwie form weryfikacji pomiędzy sylabusem a opisem modułu, np. Na stronie wydziałowej w karcie kierunku jest: ocena pracy na wykładach oraz prezentacji projektu o zmianach środowiska, test zaliczeniowy w sylabusie: referat zaliczeniowy oraz dyskusja i projekt zaliczeniowy.
- niezatwierdzenie sylabusu w USOSWeb powoduje, że nie jest on dostępny dla studentów.
- w sylabusie podany adres strony internetowej kieruje do strony Katedry, na której nie podano informacji dotyczących ocenianego modułu.
- niejasne kryteria zaliczenia (lub niezaliczenia) niektórych form weryfikacji, np. notatnik terenowy.
- brak informacji jakie konsekwencje dla zaliczenia przedmiotu ma negatywne zweryfikowanie efektów kształcenia za pomocą jednej z form (np. notatnik terenowy) – czy uniemożliwia zaliczenie modułu i wiąże się z koniecznością powtarzania go w następnym roku, czy też pozwala go zaliczyć z odpowiednio niższą oceną; jak w tej sytuacji weryfikowane są te efekty kształcenia.

• Braki i błędy w dokumentach generowanych przez USOS:

- rozbieżność pomiędzy składem osobowym zespołu prowadzącego ćwiczenia generowanym przez USOS (np. protokoły), a sylabusem.
- nie przedstawienie do oceny niektórych form weryfikacji. W jaki sposób udokumentować osiągnięcie efektów kształcenia, jeżeli formą weryfikacji jest np. notatnik terenowy stanowiący własność studenta?
- sytuacja w której w ostatnim dniu ćwiczeń terenowych student nie może uzyskać oceny potwierdzającej osiągnięcie przez niego zakładanych efektów kształcenia, gdyż osoby dokonujące weryfikacji wymagają wykonania opisanych w sylabusie form weryfikacji w czasie po zakończeniu tych ćwiczeń.

Ocena podsumowująca weryfikację efektów kształcenia na kierunku Geografia

Do oceny efektów kształcenia na kierunku Geografia wybrano następujące moduły Geografia turystyczna świata, Ćwiczenia terenowe z hydrologii; Podstawy kształtowania i ochrony środowiska; Geografia społeczna; Gleboznawstwo i geografia gleb; Geografia Regionalna Świata; Klimat miasta i planowanie przestrzenne; Sozologiczne podstawy gospodarowania środowiskiem;

Wnioski i zalecenia zespołu oceniającego

- Zwrócono uwagę na pojawiający się problem weryfikacji w module tych samych efektów kształcenia przez dwie formy (wykład i ćwiczenia)
- Zaleca się zwiększenie w niektórych modułach ilości efektów kształcenia
- Zaleca się wprowadzenie wszystkich stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia w opisie sylabusu
- Należy koniecznie uzupełnić informacje w sylabusie (USOS), aby była pełna (np. o sposobie ustalenia oceny końcowej z modułu)
- Zaleca się weryfikację wszystkich zmieszczonych w sylabusie efektów kształcenia
- Zaleca się stosowanie form weryfikacji efektów kształcenia ściśle do zapisów modułu i sylabusu

Ocena podsumowująca weryfikację efektów kształcenia na kierunku Geofizyka

Do oceny efektów kształcenia na kierunku Geofizyka na studiach I stopnia w roku akademickim 2014/2015 wybrano trzy przedmioty (moduły): Geofizyka Stosowana 2, Język angielski, Ćwiczenia Terenowe z Geodezja i Kartografia oraz Geologia ekonomiczna i Metody inwersyjne w geofizyce na studiach II stopnia. Do oceny wybrano wyżej wymienione moduły ze względu na różnorodne formy weryfikacji efektów kształcenia takie jak testy, sprawdziany pisemne, sprawdziany ustne, sprawozdania pisemne i projekty

Wnioski i zalecenia zespołu oceniającego:

Przyjęte formy weryfikacji efektów kształcenia w zdecydowanej większości ocenianych przedmiotów należy uznać za właściwe. Zaleca się wprowadzenie poprawek w sylabusie modułu Metody inwersyjne w geofizyce. Ponowna ocena efektów kształcenia modułu Metody inwersyjne w geofizyce w następnym roku akademickim na podstawie kompletu dostarczonych dokumentów.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

- a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych (*dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; średnia, jeśli ją obliczano, sposób uwzględniania wyników*)

W roku akademickim 2014/2015 przeprowadzono ankietyzację większości nauczycieli akademickich. Wyniki ankiet są w dyspozycji poszczególnych pracowników oraz pozostają do wglądu dziekana WNoZ UŚ. Opracowano wewnętrzną procedurę ankietowania dostępną na stronie internetowej Wydziału.

- b. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych (*jeśli je przeprowadzono; dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; sposób uwzględniania wyników*)

Decyzją WZZJK hospitacją objęto jedynie doktorantów. W roku akademickim 2014/2015 wdrożono procedury hospitowania doktorantów WNoZ UŚ. Przygotowano odpowiedni formularz recenzji. Za hospitowanie doktorantów odpowiedzialni są Kierownicy Katedr lub/i wskazane przez nich osoby (najczęściej opiekunowie i promotorzy doktorantów). Wykaz hospitowanych osób jest zebrany w dokumentacji WZZJK, natomiast wypełnione formularze hospitacji są w dyspozycji Kierowników Katedr. Łącznie objęto hospitacją 47 osób, które uzyskały oceny dobre oraz wprowadzono szereg zaleceń indywidualnych wyrażonych w arkuszach hospitacji.

- c. Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników

W roku akademickim 2014/2015 Komisja ds. Oceny Nauczycieli Akademickich oceniła łącznie 70 pracowników. Uzyskali oni oceny:

- Pozytywna – 61
- Warunkowa – 7
- Negatywna – 2

- d. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej (*minimum kadrowe, zgodność prowadzonych badań z obszarami kształcenia, ewentualne zagrożenia*)

Wydział spełnia wymogi formalne dotyczące kadry dydaktycznej na wszystkich trzech kierunkach.

- Profesorów tytularnych – 17
- Dr hab. na stanowisku profesora – 6
- Dr hab. na stanowisku adiunkta – 39 + 1 na stanowisku st. wykładowcy
- Dr na stanowisku adiunkta - 42
- Dr na stanowisku starszego wykładowcy – 26
- Dr na stanowisku asystenta – 3
- Mgr na stanowisku asystenta – 4

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

- a. Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów

- *opieki naukowej, zwłaszcza w ramach prowadzonych seminariów dyplomowych oraz prac projektowych,*
- *opieki nad poszczególnymi latami studiów i specjalnościami,*
- *dostępności nauczycieli akademickich na konsultacjach,*

- *dostępności pracowników administracyjnych i dydaktyków pełniących funkcje opiekunów specjalnych (w tym zwłaszcza dziekanatów, biblioteki, opiekunów praktyk i projektów dydaktycznych oraz Erasmus),*
- *stopnia wykorzystania oferowanego wsparcia.*

Studenci i doktoranci otrzymują odpowiednie wsparcie przez prowadzących seminaria, Niewielka liczba studentów w grupach pozwala na kameralne zajęcia, podczas których możliwa jest indywidualizacja procesu nauczania w tych grupach. Opiekę nad poszczególnymi latami studiów powierza się doświadczonym nauczycielom akademickim uzyskującym dobre wyniki w nauce oraz w ocenie na podstawie ankiet studenckich.

Nauczyciele akademicy są dostępni na konsultacjach dla studentów dwa razy w tygodniu, a informacja o konsultacjach przedstawiona jest na stronie internetowej Wydziału oraz w systemie USOS a także dodatkowo w sekretariatach poszczególnych katedr. Na stronie tej przedstawione są także informacje dotyczące dostępności Dziekanatów, pracowników obsługi studentów, opiekunów lat oraz osób odpowiedzialnych za programy wymiany studentów.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

- *infrastruktury dydaktycznej: sal dydaktycznych (w tym laboratoriów komputerowych i specjalistycznych), wyposażenia w środki audiowizualne, dostępu studentów do komputerów poza godzinami zajęć dydaktycznych itp.,*
- *dostępności pomocy dydaktycznych (podręczników, skryptów, notatek w Internecie i innych),*
- *wyposażenia bibliotek i czytelni, dostępu do komputerowych baz danych i katalogów w Uczelni i poza nią (liczba woluminów i warunki lokalowe),*
- *wyposażenia w sprzęt komputerowy,*
- *racjonalności harmonogramów zajęć i organizacji zajęć.*

Infrastrukturę dydaktyczną Wydziału Nauk o Ziemi aktualnie można ocenić jako bardzo dobrą (na co zwróciła uwagę PKA w raporcie oceny instytucjonalnej przeprowadzonej w 2015 r.). Składa się na nią kompleks w pełni wyposażonych w środki audiowizualne sal audytoryjnych (m.in. aula na 550 miejsc, z możliwością podziału na dwie odrębne sale audytoryjne, 4 sale na ok. 100 miejsc) oraz kompleks sal seminaryjnych (na potrzeby zajęć seminaryjnych i wykładowych na ok. 25 miejsc) w większości w pełni wyposażonych w środki audiowizualne i sprzęt komputerowy (na Wydziale dostępne są również przenośne zestawy audiowizualne – projektory i laptopy). W ostatnich latach prowadzona jest systematyczna modernizacja pomieszczeń dydaktycznych Wydziału, mająca na celu podniesienie standardu i komfortu działalności dydaktycznej. Wydział posiada zespół pracowni komputerowych, wyposażonych w ostatnich dwóch latach w nowy sprzęt komputerowy i audiowizualny (wyposażenie ze środków własnych Wydziału oraz pozyskanych w ramach projektów Regionalnego Programu Operacyjnego województwa śląskiego – MODLAB, funduszu norweskiego – GEORISK, czy w ramach środków KNOW). Aktualnie funkcjonuje 7 takich pracowni, każda na 12 stanowisk, a przygotowywane jest kilka następnych pracowni ze środków projakościowych KNOW. Do dyspozycji studentów jest również 10 stanowisk komputerowych, z oprogramowaniem wykorzystywanym na zajęciach dydaktycznych, w czytelni wydziałowej biblioteki (dostępna dla studentów od 9.00 do 18.00). Ponadto studenci mają zapewniony dostęp do większości licencji programów, z których mogą korzystać na własnych komputerach poza zajęciami dydaktycznymi oraz możliwa jest praca indywidualna studentów we wspomnianych pracowniach (pracownie są pod opieką pracownika inżynierjno-technicznego zatrudnionego na Wydziale). W części audytoryjnej Wydziału funkcjonuje Wi-Fi dostępne dla wszystkich studentów. Wydział

dysponuje zmodernizowanym w latach 2011-2013 ze środków RPO WSL – MODLAB i TERMOLAB zespołem nowoczesnych, dobrze wyposażonych laboratoriów. W ramach tego zespołu funkcjonują dwa laboratoria ogólnowydziałowe (Laboratorium Analiz Gleb, Gruntów i Skał, Laboratorium Analiz Wody) oraz kilkanaście specjalistycznych laboratoriów i pracowni będących w strukturze jednostek Wydziału – katedr. Wszystkie są włączone w tok dydaktyczny studiów na kierunkach oraz studiach doktoranckich prowadzonych na Wydziale. Studenci na studiach magisterskich realizują swoje prace wykorzystując specjalistyczną aparaturę naukową, w którą wyposażony jest zespół laboratoriów WNoZ.

Biblioteka WNoZ jest biblioteką specjalistyczną wchodzącą w skład systemu biblioteczo-informacyjnego Uniwersytetu Śląskiego. Zbiory biblioteki wydziałowej (udostępniane prezencyjnie-czytelnie jak i wypożyczane) są w pełni skatalogowane w systemie PROLIB a ich wypożyczenia są dokonywane za pomocą systemu OPAC (możliwość elektronicznego zamówienia, wypożyczenia, prolongaty oraz rezerwacji). Liczą ponad 41 000 pozycji oznaczonych w katalogu elektronicznym OPAC siglum BNZ, 1000 tytułów skryptów (spośród których każdy liczy kilka bądź kilkanaście egzemplarzy). Odrębnie – w Składnicy Map, są gromadzone i udostępniane zbiory kartograficzne BWNNoZ. Pracownicy i studenci mają dostęp do szerokiego zasobu serwisów elektronicznych, prezentujących pełnotekstowe czasopisma elektroniczne, platformy e-booków, bibliotek cyfrowych, baz abstraktowych oraz katalogów bibliotek polskich i światowych. Biblioteka dysponuje czytelnią wyposażoną w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, umożliwiające pełne wykorzystanie w/w zasobów elektronicznych źródeł informacji.

Warunki lokalowe są bardzo dobre. Systematycznie wymianie podlega sprzęt komputerowego w czytelnii WNoZ. Dobry jest również stan dostępnych pomocy dydaktycznych w postaci podręczników, skryptów, które są na bieżąco aktualizowane w miarę zgłaszania potrzeb. Organizacją zajęć dydaktycznych zajmuje się Wydziałowa Pracownia Obsługi Dydaktyki i Prac Badawczych. Harmonogramy przygotowywane są zgodnie z założeniami regulaminu studiów i udostępniane na stronie internetowej Wydziału, gdzie przedstawiane są również informacje o wszelkich zmianach, terminach egzaminów i innych wydarzeniach dydaktycznych.

Z uwagi na specyfikę zajęć laboratoryjnych oraz prac terenowych z zakresu nauk o Ziemi postulowane jest zmniejszenie liczebności grup seminaryjnych do 8 osób.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

a. Stan wdrożenia karty nauczyciela akademickiego

Nauczyciele akademicy na bieżąco uzupełniają niezbędne informacje, będą je aktualizować w systemie USOS, po zatwierdzeniu elektronicznej wersji Karty Nauczyciela Akademickiego

b. Publikowanie informacji o programach kształcenia (w tym o efektach kształcenia i sposobach ich weryfikacji)

Efekty kształcenia, Programy studiów, KRK oraz Sylabusy są zgodnie z wymogami dostępne na stronie <http://www.wnoz.us.edu.pl/krk.php> dostępne za pomocą systemu USOS

c. Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK

System Zapewnienia Jakości Kształcenia dostępny jest na stronie www.wnoz.us.edu.pl

Na stronie WNoZ są opublikowane informacje o programach kształcenia realizowanych na wydziale oraz organizacji procesu kształcenia. Trwały przygotowania do wprowadzania ich do systemu USOS.

6. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.

- zweryfikowany i działający w praktyce SZJK, realizujący wszystkie ogniwa służące jakości kształcenia na Wydziale;
- czytelne, przejrzyste i ogólnodostępne procedury służące podnoszeniu jakości kształcenia;
- stały monitoring jakości kształcenia przez systematyczne zebrania pełnego składu WZZJK (nie rzadziej niż raz na dwa miesiące) i bieżące omawianie ewentualnych problemów – protokołowanie zebrań;
- wysoka ocena raportów z oceny własnej Wydziału Nauk o Ziemi w zakresie jakości kształcenia - W roku akademickim 2014/2015 przeprowadzono jedno zebranie ogólnowydziałowe w dniu 27.01.2015 na którym poinformowano wszystkich pracowników dydaktycznych WNoZ o przyjętym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia i obowiązkach z tego płynących. Ponadto co drugo miesiąc zbierał się pełny skład WZZJK, na którym rozwiązywano bieżące problemy SZJK. Pełne protokoły i porządki zebrań są zgromadzone w dokumentacji WZZJK u przewodniczącej Zespołu. Ponadto KZZJK wychodzą z inicjatywą upowszechnianie dobrych praktyk w odniesieniu do form prowadzenia zajęć jak i sposobów weryfikacji efektów kształcenia poprzez tworzenie zbiorów najlepszych rozwiązań stosowanych przez pracowników Wydziału. Zespół deklaruje inicjatywę w tym zakresie. W związku z akredytacją Instytucjonalną wszystkie dokumenty WSJK zostały objęte szczególnym monitoringiem.

Za mocne strony Wydziału należy uznać systematyczny rozwój ogólnouczelnianej kultury jakości kształcenia osiągnięty poprzez:

- Przestrzeganie i obronę podstawowych wartości akademickich (realizację etosu nauczyciela akademickiego);
- Wprowadzenie polityki antyplagiatowej
- Budowanie uczciwych, życzliwych i opartych na wzajemnym szacunku relacji pomiędzy członkami społeczności akademickiej;
- Stałe podnoszenie rangi działalności dydaktycznej, a szczególności wyróżnianie i nagradzanie nauczycieli wyróżniających się wysoką jakością nauczania.
- Upowszechnianie dobrych praktyk i wymianę doświadczeń w zakresie jakości kształcenia;
- Pobudzanie poczucia odpowiedzialności wśród członków społeczności akademickiej za jakość kształcenia;
- Współpracę i wymianę doświadczeń w zakresie jakości kształcenia z innymi uczelniami i instytucjami krajowymi i zagranicznymi;
- Angażowanie interesariuszy zewnętrznych w budowę kultury jakości kształcenia;
- Włączanie studentów i absolwentów w proces aktualizowania programów studiów oraz monitorowania SZJK – rozwijanie atrakcyjnych specjalności i kierunków kształcenia;
- Wysoką aktywność studentów działających w licznych kołach naukowych; istnienie wydawnictw studenckich; zaangażowanie organizacyjne i naukowo-badawcze studentów i doktorantów.
- Wysokie osiągnięcia studentów nagradzanych stypendiami Ministra Nauki

i Szkolnictwa wyższego.

- Współpraca z wieloma gałęziami przemysłu, z innymi uczelniami i jednostkami badawczo-rozwojowymi;
- Aktywne uczestnictwo w działaniach wspomagających funkcjonowanie administracji rządowej i samorządowej;
- Współpraca z partnerami zagranicznymi na różnych płaszczyznach (wspólne projekty, wymiana kadry, organizacja konferencji, publikacje) na bazie umów bilateralnych oraz programów międzynarodowych;
- Rozszerzanie oferty studiów zagranicznych dla studentów WNoZ w ramach programów ERASMUS+, CEEPUS oraz innych programów europejskich oraz umów bilateralnych z nowymi partnerami zagranicznymi;

Za słabą stronę Wydziału należy uznać

- niską aktywność studentów w 2014/2015 r. w ramach samorządu studenckiego – wybór nie zawsze właściwych osób do grona przedstawicieli studentów i związane z tym utrudnienia w komunikacji na linii władz uczelni i studenci.

Raport przygotowała i przedstawiła na Radzie Wydziału 18 marca 2016 r.

dr hab. Urszula Myga-Piątek - Przewodnicząca Wydziałowego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia, we współpracy z Wydziałowym Zespołem ds. Jakości Kształcenia oraz prodziekanami WNoZ.

Sosnowiec, 23 lutego 2016